

ความหมายของคำว่า "วารสาร" และ "นิตยสาร"

เดวินสัน (Davinson 1969 : 37) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "วารสาร" (Periodical) ว่าหมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกเป็นระยะ ไม่จำเป็นต้องสม่ำเสมอก็ได้ แต่ละฉบับจะให้หมายเลข วันเดือนปีประจำฉบับ ต่อเนื่องกันไปตามลำดับ ภายในเล่มประกอบด้วยเรื่องที่ทำให้ความรู้ในสาขาต่าง ๆ

ออสบอร์น (Osborn 1980 : 79) กล่าวว่า "วารสาร" เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกแน่นอนและสม่ำเสมอ มีหมายเลข วัน เดือน ปี ประจำฉบับ มีผู้เขียนหลายคน การเสนอเนื้อหาขึ้นอยู่กับนโยบายของวารสาร เนื้อหาในแต่ละฉบับอาจจะไม่มีความสมบูรณ์ในตัว แต่จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในฉบับต่อไป

ส่วน วิลลิส ลินตวงค์ (2520 : 256) ได้ให้ความหมาย "วารสาร" คือ สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่ โดยมีชื่อสิ่งพิมพ์เป็นชื่อเรียกแน่นอน และแจ้งกำหนดการพิมพ์ไว้ เช่น รายสัปดาห์ รายบักษ์ รายเดือน รายสามเดือน รายครึ่งปี รายปี และรายอื่น ๆ เป็นสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์เรื่องราวต่าง ๆ รวมอยู่ในเล่มเดียวกัน เขียนโดยผู้เขียนหลายคน โดยอาจเป็นเรื่องในแนวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ เรื่องจะจบในฉบับหรือต่อเนื่องกันหลายฉบับก็ได้ รูปเล่มของวารสารชื่อหนึ่ง ๆ มักจะเป็นแนวเดียวกัน และจะให้เลขที่หรือปีที่ (volume) ฉบับที่ (number) และวัน เดือน ปี (date) ประจำฉบับไว้ด้วย โดยเลขดังกล่าวจะสัมพันธ์กับเล่มอื่น ๆ ที่ตีพิมพ์มาแล้ว หรือจะตีพิมพ์ต่อไป

จากคำจำกัดความดังกล่าวอาจสรุปความหมายของคำว่าวารสารว่าหมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกแน่นอนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ เช่น รายสัปดาห์ รายบักษ์ หรือรายเดือน มีหมายเลขวัน เดือน ปี ประจำฉบับต่อเนื่องกันไป มีผู้เขียนหลายคน เนื้อหาประกอบด้วยเรื่องราวในสาขาต่าง ๆ โดยอาจเป็นเรื่องในแนวเดียวกันหรือไม่ก็ได้

คำว่า วารสาร โดยทั่วไปใช้ในความหมายรวม ซึ่งครอบคลุมสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ (Scholarly journals) วารสารประชาสัมพันธ์ (House journals) วารสารวิจารณ์ (Review journals) วารสารทั่วไปและนิตยสาร (Magazines) เป็นต้น (Harvey 1978 : 7 quoted in พรหมพิมล กุลบุญ : 4)

ดังนั้น ในความหมายเดิมนิตยสารจึงเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารประเภทหนึ่ง หมายถึง สิ่งเขย่งข่าวและเรื่องเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ในรอบเดือน รวบรวมจากหนังสือพิมพ์ รายวันและรายสัปดาห์ (Gates 1962 : 87) ในปัจจุบันนิตยสารหมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งปกดีมีปกอ่อน มีภาพประกอบ มีกำหนดออกที่แน่นอน เนื้อหาประกอบด้วยเรื่อง บทความต่าง ๆ มีผู้เขียนหลายคน และมีโฆษณา (Webster's New Twentieth Century Dictionary 1976 : 1488) นอกจากนี้ยังมีจำนวนหน้าคงที่ และมีวัตถุประสงค์ในการที่จะให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน (กักร สติรกุล 2515 : 135) และ มักหมายถึง นิตยสารเชิงรมย์ ซึ่งมีเนื้อหาประเภทบันเทิงมากกว่าสารคดี (รัญจวน อินทรกำแหง 2515 : 31)

กำหนดออกของวารสาร

กำหนดออกของวารสาร สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ (พรหมพิมล กุลบุญ ม.ป.ป. : 6 - 7)

1. รายวัน ออกวันละ 1 ฉบับ หรือมากกว่านั้น วารสารบางชื่ออาจงดออกเป็นบางวัน เช่น วันจันทร์ วันเสาร์ หรือวันอาทิตย์
2. รายครึ่งสัปดาห์ ออกสัปดาห์ละ 2 ฉบับ ในวันที่กำหนดออกแน่นอน รวมออกปีละประมาณ 104 - 105 ฉบับ
3. รายสัปดาห์ ออกสัปดาห์ละ 1 ฉบับ ตามวันที่กำหนดแน่นอน เช่น ทานตะวัน ลัทธิไทย สตรีสาร Time Newsweek รวมออกปีละ 52 ฉบับ

4. รายปักษ์ ออกทุก 2 สัปดาห์ รวมปีละประมาณ 26 - 28 ฉบับ
ขวัญเรือน ลลนา
5. รายครึ่งเดือน ออกเดือนละ 2 ฉบับ รวมปีละ 24 ฉบับ ตาม
ปกติจะออกในวันที่ 1 และ 15 ของเดือน เช่น แม่และเด็ก ดิฉัน
6. รายเดือน รวมปีละ 12 ฉบับ เช่น บ้านและสวน รักลูก
ครูปริทัศน์ ลุคส์ วิทยาศาสตร์ Physics Today, Science Teacher
7. รายสองเดือน ออกทุก ๆ 2 เดือน รวมปีละ 6 ฉบับ เช่น
แพ้นดาราร แพ้นวัยรุ่น ไมโครคอมพิวเตอร์ Journal of Educational Research
8. รายสามเดือน ออกทุก ๆ 3 เดือน รวมปีละ 4 ฉบับ เช่น
เสริมสร้างสังสรรค์ วารสารห้องสมุด เมืองโบราณ Forum, Journal for
Research in Mathematics Education
9. รายปี ออกปีละครั้ง
10. รายสองปี สามปี ฯลฯ ออกทุก ๆ สองปี หรือ สามปี
11. รายไม่แน่นอน กำหนดออกของแต่ละฉบับไม่แน่นอน

ขนาดของวารสาร

ขนาดของวารสาร สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขนาด (วิชา สุวรรณเพิ่ม
2526 : 292) คือ

1. ขนาด 32 หน้ายก คือขนาดประมาณ 4.5 นิ้ว x 6 นิ้ว เมื่อเย็บ
เล่มแล้วจะเหลือขนาดสั้นกว่าเล็กน้อย วารสารขนาดนี้ไม่ค่อยแพร่หลาย เนื่องจากกระดาษ
หน้าและการเรียงพิมพ์ไม่สะดวกเท่าที่ควร เพราะมีขนาดเล็ก ต้องจัดหน้าจำนวนมาก
องค์ประกอบในการจัดหน้าหรือปกจะมีขนาดเล็กตามไปด้วย ทำให้ขาดสิ่งที่จะเน้นจุดสนใจ
น้อยลงไป นิตยสารที่มีขนาดนี้ เช่น นิตยสารทีไรส์ช่อง 7 วารสารสุขภาพ วารสาร-
เบาหวาน เป็นต้น

2. ขนาด 16 หน้ายก ใต้แก้ว วารสารที่มีขนาด 6 นิ้ว x 9 นิ้ว วารสารขนาดนี้มีมากและมีจำนวนหน้ามาก เนื่องจากมีขนาดเล็กราคาหน้าปกจึงต้องใช้ ศิลปะการออกแบบที่ต้องเร้าความสนใจของผู้อ่านมากที่สุด วารสารที่มีขนาดนี้ เช่น วารสารชีวิตใหม่ หญิงไทย เป็นต้น

3. ขนาด 8 หน้ายก วารสารขนาดนี้มีขนาดประมาณ 8.5 นิ้ว x 11.5 นิ้ว เป็นขนาดที่มีผู้นิยมมากในหมู่ผู้อ่านและผู้พิมพ์ เพราะสะดวกแก่การพิมพ์ การหีบสับ และการจำหน่ายมากกว่าขนาดอื่น การออกแบบปกจะใช้ทั้งภาพเขียน ภาพวาด และภาพถ่าย หรือใช้เฉพาะอักษรชื่อวารสารและสารบัญ เพื่อให้ผู้อ่าน ตัดสินใจเลือกอ่านได้เร็วขึ้น การตัดหน้าในมักจะทำเป็นคอลัมน์ขนาด 3 - 4 คอลัมน์ จะมีทั้งนิตยสารบันเทิง และนิตยสารภาพ วารสารที่มีขนาดนี้ เช่น วารสารพัฒนาบริหาร - คำล่ำร์ วิทยาสาร เกษตรคำล่ำร์ อาทิตย์ ยานยนต์ ผู้หญิง 24 แพรว ลลนา ล่าวลยาม แฟชั่นรีวิว ดาราแฟชั่น Investor เป็นต้น

4. ขนาด 4 หน้ายก เป็นวารสารที่มีขนาดใหญ่ประมาณ 10.5 นิ้ว x 13 นิ้ว หรือ 11 นิ้ว x 13 นิ้ว ส่วนมากเป็นนิตยสารที่มีภาพประกอบขาว หรือภาพ ประกอบเรื่อง มีข้อเขียนมากและมักจะสีภาพทุกหน้า การแบ่งคอลัมน์จะแบ่งเป็น 4 - 5 คอลัมน์ หน้าแรกหรือปกจะออกแบบเหมือนนิตยสารทั่วไป แต่จะมีขนาดใหญ่ ภาพหรือ ข้อนิตยสารสามารถพิมพ์ขนาดใหญ่ได้ ทำให้หน้าสนใจมากกว่านิตยสารที่มีขนาดเล็ก วารสารที่มีขนาดนี้เช่น แผลก ลุกุลไทย ทานตะวัน Chanel 3 เป็นต้น

ประเภทของนิตยสาร

จาโคบี (Jacobi 1974 : 38) ได้แบ่งนิตยสารออกตามกลุ่มผู้อ่านดังนี้คือ

1. นิตยสารสำหรับเด็ก (Children's Magazines) เป็นสิ่งพิมพ์ สำหรับเด็กตามระดับอายุต่าง ๆ เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็น นิทาน เรื่องตลก และ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กมีความสนใจ เช่น การเล่นเกมส์ ตัวอย่างนิตยสารประเภทนี้ เช่น ลีวตา ตะวัน สตรีสารภาคพิเศษฉบับเยาว์ Children's Digest, Children's Playmate เป็นต้น

2. นิตยสารงานอดิเรก (Hobby Magazines) เป็นนิตยสารสำหรับ
 ผู้สนใจงานอดิเรกในทุกสาขา เช่น การละเล่นเหรียญหรือแลตมป์ เกมสีกีฬา การตกแต่ง-
 บ้าน การถ่ายภาพ เป็นต้น ตัวอย่างนิตยสารประเภทนี้ เช่น นิตยสารบ้านและสวน
 นิตยสารเทนนิส ฟุตบอลสยาม Houses and Gardens Photography เป็นต้น
3. นิตยสารปัญญาชน (Intellectual Magazines) เป็นสิ่งพิมพ์
 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมปัจจุบัน เหตุการณ์บ้านเมือง รวมถึงนิตยสารประเภทแสดง
 ความคิดเห็น ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการโต้แย้งด้านเหตุการณ์ปัจจุบัน เศรษฐกิจ การเมือง
 และมักจะลงนวนิยาย ศาปะพันธ์ บทความ เป็นต้น ตัวอย่างนิตยสารประเภทนี้ได้แก่
 นิตยสารศิลปวัฒนธรรม Intellectual, Asia Magazines, East Asia Reviews
4. นิตยสารสำหรับบุรุษ (Men's Magazines) ลงบทความและ
 เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการผจญภัย ความบันเทิง แฟชั่นสุภาพบุรุษ และกีฬา รวม
 ทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปะ และเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้ชาย ตัวอย่างนิตยสาร
 ประเภทนี้เช่น แมน ระเบิดิก หม่อมสาว Man, Playboy เป็นต้น
5. นิตยสารสำหรับสตรี (Women's Magazines) เล่าเรื่องราวที่
 อยู่ในความสนใจของสตรีในด้านต่าง ๆ เช่น การปรุงอาหาร การตกแต่งบ้าน การ-
 ปรินบาลเด็ก แนวโน้มแฟชั่น ความรัก รวมทั้งการบริการสังคมและความรู้ต่าง ๆ
 ตัวอย่างนิตยสารประเภทนี้เช่น ขวัญเรือน แพรว ลลนา กานดา กุลสตรี
 Women's Own, Women's World, Ladies' Home Journal เป็นต้น
6. นิตยสารธุรกิจและการค้า (Trade and Business Magazines)
 สำหรับผู้อ่านที่สนใจเฉพาะด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรศาสตร์ เทคโนโลยี เล่า
 ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และวิธีการของอุตสาหกรรม ปกติผู้อ่านนิตยสารประเภทนี้มีจำนวนค่อนข้าง
 แน่นอน ซึ่งผู้จัดทำจะมีรายชื่ออยู่และจัดส่งไปให้สมาชิก เช่น ผู้จัดการ รายงาน-
 เศรษฐกิจ ดอกเบี้ย และวารสารสโตร์ Business Reweiew, Overseas -
 Trading, Business in Thailand

7. นิตยสารประเภทอื่น ๆ รวมทั้งนิตยสารสรุปข่าว ข่าวประจำสัปดาห์ เรื่องย่อที่จะนำมาพิมพ์ซ้ำจากเรื่องที่น่าสนใจในนิตยสารอื่น หรือหนังสืออื่นมาแล้ว เช่น Reader's Digest นิตยสารแนะนำ (Guide Magazine) เป็นนิตยสารที่เตรียมรายการข่าวสาร เช่น รายการโทรทัศน์ หรือแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจในชุมชน ตัวอย่างนิตยสารประเภทนี้เช่น คู่มือซื้อขาย นิตยสารทีวีสีช่อง 3 ทวีร์ฉบับแสงสี Pacific Travels News เป็นต้น

นอกจากนี้ นิต้า ซูโตะ และคณะ (2527 : 224 - 229) ยังได้จัดแบ่งนิตยสารที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยจำนวน 289 รายชื่อ ออกตามลักษณะเนื้อหาได้นิตยสาร 31 กลุ่มตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเภทของนิตยสารไทยจำแนกตามลักษณะเนื้อหา			
กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวนรายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
1	ข่าวและวิจารณ์ข่าว	13	เป็นนิตยสารที่มีลักษณะเนื้อหาสรุปข่าวในรอบสัปดาห์ และมีบทความแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ เช่น สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ข่าวพิเศษ มติชนสุดสัปดาห์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนิตยสารที่มีเนื้อหา มุ่งเจาะข่าวอาชญากรรม เบื้องหลังข่าว และเล่นเนื้อหาด้านบันเทิง การตอบปัญหาทางเพศ ด้วย เช่น นิตยสาร 191 และ 119
2	ศิลปวัฒนธรรม	2	เป็นนิตยสารที่เน้นการเล่นเนื้อหาด้านศิลปะทั้งในอดีตและปัจจุบันทุกสาขา เช่น ศิลปวัฒนธรรม และนิตยสารฟิลลิ่ง
3	คำสอน ปรัชญา ความเชื่อและพระเครื่อง	16	เล่นเนื้อหาทางพุทธศาสนา รวมทั้งความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม อภินิหารต่าง ๆ ของพระพุทธรูป ประวัติพระเครื่อง วิถีพระเครื่อง เช่น โลกทิพย์ คนพันโลก นโม ลานโพธิ์พระเครื่อง เป็นต้น
4	โหราศาสตร์	1	เล่นความรู้ในด้านการทำนายโชคชะตาชีวิตตามหลักโหราศาสตร์ ได้แก่ นิตยสารโหราเวศน์

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวนรายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
5	การศึกษา	5	เป็นนิตยสารที่เล่นเนื้อหาในเชิงสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เด็กและเยาวชน ได้แก่ นิตยสาร - เพื่อนเรียน ม.ต้น และ ม.ปลาย (ม.4 - ม.6) และนิตยสารที่เล่นเนื้อหาเกี่ยวกับวงการครุ ทั้งด้านวิชาการ ระเบียบคำสั่ง ความรู้ด้านการสอน ได้แก่ นิตยสารมิตรครุ ครุเชิงราย ข่าวครูโท เป็นต้น
6	ถ่ายภาพและการพิมพ์	5	เล่นเนื้อหาด้านการถ่ายภาพ เทคนิคต่าง ๆ ในการถ่ายภาพและล้างฟิล์ม ได้แก่ นิตยสาร เปิดกล้องส่องโลก โฟโต้แอนดกราฟโฟ เป็นต้น
7	การตกแต่งบ้านและสำนักงาน	11	เล่นความรู้ด้านการจัดและตกแต่งบ้าน แบบบ้านต่าง ๆ ได้แก่ นิตยสารบ้านและสวน บ้านแสนรัก เป็นต้น
8	ธุรกิจ การเงิน การจัดการและโฆษณา	17	เล่นความรู้ด้านการจัดการ การเงิน การธนาคาร การโฆษณา และธุรกิจด้านอื่น ๆ แนะนำและสัมภาษณ์นักธุรกิจคนเด่น ๆ ได้แก่ นิตยสารดอกเปีย คลังส่อง ผู้จัดการ คู่แข่ง เป็นต้น
9	กฎหมาย	2	เล่นความรู้ด้านกฎหมายสำหรับประชาชน ได้แก่ นิตยสารใกล้ศาลและทนาย เป็นต้น
10	วิทยาค่าลัตรี	2	เล่นเนื้อหาด้านข่าวสารทางวิทยาค่าลัตรี ความรู้ในสาขาวิทยาค่าลัตรีสาขาต่าง ๆ ได้แก่ นิตยสารทักษะ ชัยพฤษชลบัววิทยาค่าลัตรี
11	เครื่องเสียง วิทยุไอ และคอมพิวเตอร์	21	เล่นความรู้ในด้านวิศวกรรมไฟฟ้า เช่น แนะนำเครื่องเสียง การสร้าง ปรับแต่ง การซ่อมเครื่องเสียง ได้แก่ นิตยสาร - อิเลคตรอน สเตอร์ไอ ออดิโอ นิตยสารที่ แนะนำวิทยุไอแบบใหม่ ๆ วิธีใช้เครื่องและ อุปกรณ์ แนะนำภาพยนตร์ในวิทยุไอเทป ได้แก่ นิตยสารวิทยุไอรวีว วิทยุไอเรียเตอร์ และ นิตยสารที่เล่นเนื้อหาเน้นหนักด้าน

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวน รายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
			คอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมต่าง ๆ ภาษาของเครื่อง- คอมพิวเตอร์ ได้แก่ นิตยสารคอมพิวเตอร์นิวส์ ไมโครคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
12	อาวุธและสงคราม	3	เล่นเนื้อหาด้านอาวุธสงครามแบบใหม่ ๆ ประสิทธิภาพของอาวุธ ได้แก่ นิตยสารสมรรถมี นิตยสารสงคราม และนิตยสารที่เน้นการเล่น ความรู้ด้านอาวุธปืน วิธีใช้ การบำรุงรักษา ได้แก่ นิตยสารปืน เป็นต้น
13	รถจักรยาน รถจักร- ยานยนต์ และรถยนต์	19	เล่นเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำ ทดสอบ ประสิทธิภาพ การซ่อมแซมตกแต่ง เครื่องยนต์ และอุปกรณ์รถ ได้แก่ นิตยสารไบซีเคิล ชิปเปอร์ โมโตครอลล์ กรังปรีซ์ ฟอรั่มล่า เป็นต้น
14	สุขภาพและการแพทย์	5	เล่นความรู้ด้านการแพทย์ การดูแลรักษา สุขภาพอนามัย โรคภัยต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งนิตยสาร ที่เล่นเนื้อหาด้านการแพทย์แผนปัจจุบัน ได้แก่ นิตยสารไกล่หมอ คุณและหมอ ฮีวีตและ สุขภาพ นิตยสารที่เล่นเนื้อหาทางการแพทย์ แผนโบราณผสมผสานกับแพทย์แผนปัจจุบัน ได้แก่ นิตยสารหมอชาวบ้าน และนิตยสารที่ เล่นเนื้อหาทางการแพทย์แผนโบราณ และ การรักษาโดยใช้ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ได้แก่ นิตยสารหมอบ้านนอก
15	เกษตรกรรม	5	เล่นความรู้ด้านเกษตรกรรม วิธีการปลูก การบำรุงรักษา ตลอดจนวิธีการประกอบ อาหารจากผลผลิตทางเกษตร สัตวบาล ได้แก่ เคหเกษตร ข้าวเกษตร งานเกษตร- กรรม โลกเกษตร และเกษตรวันนี้
16	เพศศึกษา	1	เล่นความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และมีภาค บันเทิงคดี ทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น ได้แก่ นิตยสารท้อปซีเครีท

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวนรายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
17	คหกรรมศาสตร์	1	เล่นนอความรู้ทางสาขาหกรรมศาสตร์ การตัดเย็บเสื้อผ้า การปักโครเชต์ การประดิษฐ์ต่าง ๆ การทำอาหาร ทำผม ได้แก่ นิตยสารขวัญเรือนฉบับงานฝีมือ
18	ผู้บริโภค	1	เล่นนอความรู้เกี่ยวกับผู้บริโภค แนะนำวิธีการเลือกสินค้า ได้แก่ นิตยสารผู้บริโภค
19	เด็ก	3	เล่นนอความรู้เกี่ยวกับเด็ก การอนุบาลเด็ก จิตวิทยาเด็ก ตลอดจนความรู้ที่สตรีควรทราบก่อนมีบุตร ปัญหาแรงงานเด็ก ได้แก่ นิตยสาร สวีตา ตะวัน รักลูก
20	วัยรุ่น	13	เล่นนอเนื้อหาด้านความเคลื่อนไหวของวัยรุ่น การแต่งกาย พฤติกรรมของวัยรุ่น ร้อยกรอง ความรัก ความหวังต่าง ๆ และยังมีเนื้อหาด้านจิตวิทยาวัยรุ่นสอดแทรกอยู่ด้วย ได้แก่ นิตยสารวัยรุ่นเรใจ วัยน่ารัก เธอกับฉัน วัยหวาน เป็นต้น
21	ผู้ชาย	25	เล่นนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา แฟชั่นชาย ดนตรี กีฬา แนะนำบุคคลชั้นนำในสังคม สตรีที่มีอาชีพนางแบบ หมอนวด ดาราเปลือยต่างประเทศ นวนิยาย ได้แก่ นิตยสารแมนหนุ่มสาว ระวัง เป็นต้น
22	ผู้หญิง	27	เล่นนอเนื้อหาด้านจิตวิทยาการดำรงชีวิต คหกรรมศาสตร์ การปฏิบัติตนของสตรี บันเทิงคดี ลูขภาพและความงาม ได้แก่ นิตยสารกานดา นรี ดิฉัน ล่าวสยาม ล่าวสวย เป็นต้น
23	แฟชั่น	4	แนะนำแฟชั่นเครื่องแต่งกายของสตรี เป็นนิตยสารภาพตลอดทั้งเล่ม มีคำบรรยายเพียงผู้ออกแบบ นางแบบ และร้านจำหน่าย

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวน รายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
24	กีฬา	19	เล่นเนื้อหาเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ประวัตินักกีฬา รายงานผลการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ได้แก่ นิตยสาร-โลกแบดมินตัน เทนนิส มวยโลก กีฬาลิยาม ฟุตบอลลิยาม เป็นต้น
25	วงการบันเทิง	19	เล่นเนื้อหาเกี่ยวกับวงการบันเทิง ความเคลื่อนไหว วิจารณ์ การสัมภาษณ์ดาราทิ้งในวงการดนตรีและภาพยนตร์ ได้แก่ นิตยสาร-มิวสิคซีนิมา ราชาเสียงทอง ภาพยนตร์
26	การ์ตูน	9	เล่นเนื้อหาเป็นการ์ตูนที่อ่านเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน และบางฉบับมีเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์ การทนายปัญหาชิงรางวัล ได้แก่ นิตยสารเบบี หนูจำ ล่องขงขวัญ ขายหัวเราะ เป็นต้น
27	ปกิณกะชีวิต	8	เล่นเนื้อหาเรื่องราวประสพการณ์ชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การครองเรือน ความสัมพันธ์ของหนุ่มสาว การทำงาน การประกอบอาชีพ ประวัติบุคคลในอาชีพต่าง ๆ นวนิยาย ได้แก่ นิตยสารคู่สร้าง-คู่สม คำลาชีวิต ชีวิตรัก หลายชีวิต ชีวิตแรงงาน เป็นต้น
28	เรื่องแปลก ๆ และ เหลือเชื่อ	5	เล่นเนื้อหาทุก ๆ ด้าน แต่เป็นในแง่มุมที่แปลก เป็นเรื่องเกร็ดความรู้ ได้แก่ นิตยสารแปลก ฉงน เรื่องจริง เป็นต้น
29	ท่องเที่ยว	6	เล่นเนื้อหาเกี่ยวกับสารคดีท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ นิตยสารท่องเที่ยวโลก เพื่อนเดินทาง อ.ส.ท. เป็นต้น
30	แนะนำการซื้อขาย อาหารและโรงแรม	4	เล่นเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำการซื้อ การขาย อาหาร การท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ นิตยสารคู่มือซื้อขาย

กลุ่มที่	ประเภทเนื้อหา	จำนวน รายชื่อ	ลักษณะเนื้อหา
			ทัวร์ฉบับแสงสี และอาหาร ภัตตาคาร โรงแรม เป็นต้น
31	กลอน เรื่องอ่านเล่น และปกิณฑต่าง ๆ	17	เล่นเนื้อหาด้านนวนิยาย เรื่องสั้น เป็น ส่วนใหญ่ นิตยสารที่เล่นนวนิยายทั้งฉบับ ได้แก่ นิตยสารสนุก เมืองยิ้ม ต่วยตูน นิตยสารที่เล่นกลอนและเซิ้งร้อยแก้วใน ลักษณะจินตนาการ ได้แก่ นิตยสารกู่กัน ส่วนนิตยสารอื่น ๆ จะเล่นอปกิณฑสอดแทรก ไปด้วย เช่น ความรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ เพศศึกษา จิตวิทยา ธุรกิจ วิจารณ์บันเทิง สุขภาพอนามัย ได้แก่ นิตยสารบางกอก ทานตะวัน เรืองสาร นครไทย สุริยา เป็นต้น

นิตยสารในกลุ่มที่ 20, 21 และ 22 รวมทั้งนิตยสารสุริยาในกลุ่มที่ 19 มี
เนื้อหาละเอียดคล้ายกันหลายสาขาวิชา ซึ่งไม่สามารถจำแนกตามลักษณะเนื้อหาได้เด่นชัด
แต่นิตยสารเหล่านี้มีลักษณะในการเล่นเหมือนกันคือ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับและตรงกับความ
สนใจของกลุ่มเป้าหมายที่นิตยสารฉบับนั้นจะจำหน่าย และจะเห็นได้ว่า กลุ่มนิตยสาร
สำหรับสตรีเป็นกลุ่มนิตยสารที่มีจำนวนมากกว่านิตยสารในกลุ่มอื่น ๆ

การจัดทำนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรี

การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีในการวิจัยครั้งนี้
เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติการจัดทำนิตยสารสำหรับสตรีของไทย ตั้งแต่
พ.ศ. 2449 - 2475 เนื่องจากการจัดทำนิตยสารในช่วงนี้เป็นระยะแรกของการจัดทำ
นิตยสารสำหรับสตรีของไทย มีนิตยสารสำหรับสตรีที่สำคัญหลายชื่อเรื่องเกิดขึ้น และ
เป็นต้นแบบของการเล่นคอลัมน์ประเภทต่าง ๆ ของนิตยสารสำหรับสตรีในปัจจุบัน

นิตยสารสำหรับสตรีของไทยได้เริ่มจัดทำเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2449 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และยังปรากฏหลักฐานอยู่จนถึงปัจจุบัน คือ นิตยสารกุลสตรี ซึ่งจัดพิมพ์อยู่ระหว่าง พ.ศ. 2449 - 2450 มีกำหนดออกเป็นรายเดือน บรรณาธิการคือ หลวงจันทรามาศัย นิตยสารนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความรู้แก่สตรี และเพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสตรีได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการส่งเรื่องมาลง "และเพื่อให้หญิงไทยได้คิดว่า การเล่าเรียนก็จำเป็นแก่พวกหญิงเหมือนกัน ในเวลาข้างหน้าไม่เฉพาะแต่ชายฝ่ายเดียว" (กุลสตรี ร.ศ. 125 อ้างถึงใน ระวีวรรณ ประกอบผล 2526 : 122) นิตยสารกุลสตรีมีขนาดประมาณ 6.5 นิ้ว x 8.5 นิ้ว หรือขนาดประมาณหนังสือปกอ่อนในปัจจุบัน มีจำนวนหน้าประมาณ 40 - 60 หน้า เนื้อหาเน้นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งหญิงและชาย เช่น สุภาพสตรี คำเตือนสตรี นิทาน เรื่องชาช้น ตำราเบ็ดเตล็ด เป็นต้น

ต่อมา ต.ว.ล. วิถฌาโก หรือเทียนวรรณ ได้จัดพิมพ์นิตยสารบำรุงนารีออกเผยแพร่ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2449 เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการส่งสอนสตรีตั้งแต่การตั้งครรภ์ไปจนถึงการคลอดบุตร การเลี้ยงดูบุตรในขณะที่ยังเป็นทารก การเลี้ยงดูเด็กในวัยเรียนจนถึงวัยรุ่น ตลอดจนความรู้ในการส่งสอนบุตรธิดาเมื่อถึงเวลาออกเรือน นิตยสารบำรุงนารีนี้จัดพิมพ์โดยไม่มีกำหนดออกแน่นอน และพิมพ์ออกมาเพียง 4 เล่ม ก็เลิกพิมพ์ใน พ.ศ. 2450 กล่าวได้ว่า บำรุงนารีเป็นนิตยสารที่ผู้จัดทำมีความเข้าใจและให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิของสตรีเป็นอย่างมาก (ระวีวรรณ ประกอบผล 2526 : 123)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีชื่อ สตรีนิพนธ์ พิมพ์ออกเผยแพร่ในราวเดือนตุลาคม พ.ศ. 2457 มีกำหนดออกเป็นรายเดือน ได้แจ้งความประสงค์ไว้ว่า ต้องการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสตรี และ "เพื่อจะยกย่องเกียรติคุณและความสามารถของสตรีให้ฝ่ายบุรุษปรากฏเสียบ้าง" (สตรีนิพนธ์ 2457 : 3) นิตยสารนี้มีจำนวนหน้าประมาณ 25 หน้า มีเนื้อหาเกี่ยวกับการยกย่องวีรสตรีไทย ปัญหาการศึกษาของสตรี การครองเรือน ภาษา ความรู้เบ็ดเตล็ด ในด้านบันเทิงคดี ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องชาช้น คำประพันธ์ และแฟน เป็นต้น

พ.ศ. 2465 ใ้พระบพด พงศ์ศรีสุนทร ได้จัดพิมพ์นิตยสารสำหรับสตรี ชื่อ สตรีศัพท์ ออกจำหน่ายเพื่อเล่นนอสาระความรู้สำหรับสตรี มีกำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ และเลิกกิจการไปในนั่นเอง

ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง นิตยสารสำหรับสตรีที่ทยอยชื่อเรื่องพิมพ์ออกจำหน่าย ที่สำคัญได้แก่ นิตยสารสตรีไทย มีกำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ พิมพ์ออกจำหน่ายใน พ.ศ. 2468 นารีเขมร กำหนดออกเป็นรายสิบวัน และ นารีนิเทศ กำหนดออกเป็นรายบักษ์ ทั้งสองฉบับพิมพ์ออกจำหน่ายในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน คือ พ.ศ. 2469 (ระวีวรรณ ประกอบผล 2526 : 124) นอกจากนี้ยังมีนิตยสารสยามยุพดี พิมพ์จำหน่ายใน พ.ศ. 2471 กำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ เป็นนิตยสารที่มีลักษณะแตกต่างไปจากนิตยสารอื่น คือ มีวัตถุประสงค์ "มุ่งทำประโยชน์เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพศ คอยป้องกันเกียรติยศของสตรีไทย...ช่วยเหลือแนะนำให้สตรีเพศทั้งหลายมีความฉลาดเฉลียวในทางอาชีพ ทางการขึ้นและการเรือน ทางความรู้รอบตัว ทางการที่จะพุงตัวขึ้นสู่อิสรภาพ ยินดีเป็นปากเป็นเสียงช่วยทุกข์ร้อนของเพื่อนร่วมชาติ ร่วมเพศเสมอ" (สยามยุพดี 2471 : 3 อ้างถึงใน รัฐวิทย์ สุวรรณวิทย์ 2522 : 79) เนื้อหาของสยามยุพดีส่วนใหญ่จะเน้นหนักในด้านการสนับสนุนบทบาทของสตรีมากกว่าเนื้อหาด้านบันเทิงคดี (รัฐวิทย์ สุวรรณวิทย์ 2522 : 81) ส่วนนิตยสาร สุภาพนารี นารีนาถ และ หญิงสยาม พิมพ์ออกจำหน่ายในช่วงระยะเวลาเดียวกันคือ ระหว่าง พ.ศ. 2473 - 2474 ทั้งสามชื่อเรื่องมีกำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันคือ เพื่อเล่นนอสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสตรี และเพื่อยกย่องความล้ำมารถของสตรีให้ปรากฏ (สุภาพนารี 2473 : 6, นารีนาถ 2473 : 2, หญิงสยาม 2473 : 7)

กล่าวได้ว่า นิตยสารสำหรับสตรีในสมัยนี้ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นนิตยสารอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในด้านของการจัดรูปเล่ม ภาพประกอบ การเล่นนอเนื้อหา ซึ่งมีทั้งเรื่องอ่านเล่น คอสมันน์ และบทความต่าง ๆ โดยเฉพาะนิตยสารสตรีไทย จัดเป็นนิตยสารที่มีความเด่น และมีความสำคัญมาก ในด้านที่เป็นต้นแบบของการกำหนดเนื้อหาของนิตยสารสำหรับสตรีในปัจจุบัน (ระวีวรรณ ประกอบผล 2526 : 124) เช่น

นิตยสารสตรีไทยได้เปิดคอลัมน์ "ชะตาของหล่อน" ซึ่งเป็นคอลัมน์พยากรณ์โชคชะตาราศี คอลัมน์ "ทั้งหอกทั้งขวาน" เป็นคอลัมน์เบ็ดเตล็ดเสียดสีสังคม ส่วนนิตยสารสุภาพนารี ได้เปิดคอลัมน์สัมภาษณ์บุคคลสำคัญขึ้นเป็นครั้งแรกในเล่มปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ในด้านภาพประกอบ และการจัดหน้าของนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีในยุคนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบเรียบ มีแบบแผนตายตัว ไม่มีเทคนิควิธีการดึงดูดความสนใจใดใด มีหัวเรื่อง (lead) มีเนื้อเรื่อง หน้าปกส่วนใหญ่เป็นลัทธิ รูปประกอบโดยมากเป็นรูปขาว - ดำ ไข่ปากกา เขียนแผนที่ ลักษณะปากกาแหลมจุ่มหมึกแล้วขาด หรือใช้ดินสอ 4 ปี 5 ปี แรเงา หรือใช้สีน้ำ สีโปสเตอร์ (คูริต 2527 : 136) เนื้อหาของนิตยสารส่วนใหญ่จะประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการบ้านการเรือน การปฏิบัติตนของสตรีในฐานะต่าง ๆ กัน การยกย่องวีรสตรี บุคคลต่าง ๆ และข่าวต่าง ๆ ในด้านบันเทิงคดี ประกอบด้วยนวนิยาย บทละคร เรื่องสั้น เรื่องข่าวสั้น บทกวี สุภาพศต เป็นต้น

ในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองระหว่าง พ.ศ. 2475 ได้มีนิตยสารสำหรับสตรีชื่อ เนตรนารี พิมพ์ออกเผยแพร่ มีกำหนดออกเป็นรายปักษ์ เนื้อหาของนิตยสารมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับนิตยสารในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของสตรี การครองเรือน สุขภาพและความงาม การสัมภาษณ์บุคคล นวนิยาย บทกวี บทละคร เรื่องสั้น เป็นต้น (เนตรนารี พ.ศ. 2475)

จากลักษณะการจัดทำนิตยสารสำหรับสตรีของไทยในระยะแรกของการจัดทำ คือ ระหว่าง พ.ศ. 2449 - 2475 จะเห็นได้ว่า นิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอสาระความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่านโดยเฉพาะสตรี และเพื่อยกระดับการศึกษา ความรู้ ความสามารถ และบทบาทของสตรี ให้มีความทัดเทียมกับบุรุษเพศ และสตรีในประเทศอื่น

รูปลักษณะของนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีตั้งแต่เริ่มจัดทำ พ.ศ. 2449 - 2475 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติการจัดทำ ขนาดรูปเล่ม วัตถุประสงค์ของนิตยสาร
ภาษาไทยสำหรับสตรี ซึ่งจัดทำระหว่าง พ.ศ. 2449 - 2475

พ.ศ. ที่จัดทำ	ชื่อนิตยสาร	กำหนดออก	ขนาดของนิตย- สาร	วัตถุประสงค์
2449 - 2450	กุลสตรี	รายเดือน	6.5"×8.5"	เพื่อเผยแพร่ความรู้และ ส่งเสริมการศึกษาของสตรี ให้ก้าวหน้า
2449 - 2450	บำรุงนารี	ไม่แน่นอน	4.5"-6"	เพื่อให้ความรู้แก่สตรี และเพื่อส่งลอนบุตรหลาน ที่เป็นสตรี
2457 - 2458	สตรีนิพนธ์	รายเดือน	6.5"×8.5"	เพื่อยกย่อง เกียรติคุณ และความสามารถของ สตรีให้ปรากฏ
2468 - 2469	สตรีไทย	รายสัปดาห์	6"×8.5"	เพื่อให้ความรู้ ความ สว่างแก่สตรี เป็นปาก เสียงหูตาของสตรี โดย ไม่เลือกชั้นหรือฐานะ
2469	นารีเกษม	รายสัปดาห์	6"×8.5"	เพื่อให้ความรู้และความ บันเทิง เรียงร้อยแก่ผู้อ่าน และเพื่อเป็นแหล่งสำหรับ แสดงความสามารถของสตรี
2469	นารีนิเทศ	รายปักษ์	4.5"×6.5"	เพื่อให้ความรู้ที่เป็น ประโยชน์แก่สตรี และ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการ อ่านและเขียนแก่สตรี
2471	สยามบุพดี	รายสัปดาห์	-	เพื่อให้ความรู้แก่สตรีใน ทางอาชีพ การบ้านการ- เรือน ความรู้รอบตัว "การที่ละพวงตัวขึ้นสู่ อิสรภาพ" เป็นปากเป็น เสียงตีความทุกข์ของ สตรี เพื่อนร่วมชาติ
2473 - 2474	สุภาพนารี	รายสัปดาห์	6"×8.5"	ให้ความรู้ ข่าวดสาร วิขยา และบันเทิงคดี

พ.ศ. ที่จัดทำ	ชื่อนิตยสาร	กำหนดออก	ขนาดของนิตย- สาร	วัตถุประสงค์
2473 - 2474	นารีนาท	รายสัปดาห์	6.5" x 8.5"	มีความมุ่งหมายจะให้ ความลุ่มลึกสำราญแก่ครอบครัว บำรุงความรู้ของสตรีในทาง การบ้านการเรือน เพื่อช่วย กำลังโรงเรียนและบิดา มารดา
2473	หญิงสยาม	รายสัปดาห์	7" x 9.5"	เผยแพร่ความรู้ ความเห็น ที่เป็นสาระประโยชน์ และ เป็นปากเป็นเสียงและรักษา ความเป็นธรรมให้แก่สตรี
2475	เนตรนารี	รายบักซ์	6.5" x 9"	เพื่อให้ความรู้แก่สตรี เป็นหูเป็นตาแทนสตรี

จากการศึกษาพัฒนาการของนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีในอดีตพบว่า
นิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีในยุคแรกเริ่มของการจัดทำ ส่วนใหญ่ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อ
เล่นนสาระความรู้แก่สตรีทั้งสิ้น บางฉบับมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะยกย่องความรู้ ความ
สามารถของสตรีไทยให้ปรากฏ หรือบางฉบับก็ต้องการส่งเสริมการศึกษาของสตรีให้ทัดเทียม
กับสตรีในอารยประเทศด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์ดังกล่าวอาจเป็นจุดเริ่มต้น
ของการเรียกร้องความเสมอภาคในด้านสิทธิและเสรีภาพของสตรี และอาจเป็นจุดเริ่มต้น
ในการที่จะให้สตรีมีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้น

สำหรับนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยจำนวน 20

ชื่อเรื่อง มีประวัติการจัดทำ วัตถุประสงค์ ตลอดจนลักษณะรูปแบบ ดังรายละเอียดดังนี้

ลัทธิสาร

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2490 กำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ ขนาด 7.5" x 10.5" จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 130 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 15 บาท วัตถุประสงค์การจัดทำเพื่อ "เล่นนอสาระนำรัฐทุกแขนงสำหรับเด็ก คนหนุ่มสาว ผู้ใหญ่" (ปรีดา หุนนิกดิ์, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ คือ นิลวรรณ ปิ่นทอง (พ.ศ. 2490 - ปัจจุบัน) สำนักงาน บริษัทการพิมพ์ลัทธิสาร จำกัด เลขที่ 531/36 อาคารตรีทศเทพ 2 ถ.ประชาธิปไตย กรุงเทพฯ 10200

ลัทธิสารได้รับรางวัลจากคณะกรรมการดำเนินการประกวดหนังสือในงาน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2527 ประเภทนิตยสาร โดยได้รับรางวัลนิตยสาร ดีเด่น (งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ 2527 : 81 - 82) นอกจากนี้ยังได้รับรางวัล จากการประกวดสื่อมวลชนดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน-เยาวชนแห่งชาติ (2529 : 70 - 71) ในฐานะนิตยสารดีเด่น โดยลัทธิสารได้รับ รางวัลเกียรติคุณ

ลัทธิไทย

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2497 กำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ ขนาด 9" x 13" จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 90 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 10 บาท วัตถุประสงค์ การจัดทำเพื่อ "ให้สาระและความบันเทิง และเพื่อชักจูงให้ทุกคนมีความยึดมั่นในชาติ คำสอน และพระมหากษัตริย์" (ลัทธิไทย ฉบับที่ 1676 : 12) บรรณาธิการ คือ ประยูร ส่งเสริมสวัสดิ์ (พ.ศ. 2497 - 2520) สันติ ส่งเสริมสวัสดิ์ (พ.ศ. 2520 - ปัจจุบัน) สำนักงาน บริษัทอักษรโสภณ จำกัด เลขที่ 58 ถ.สุขุมวิท 36 ซอยนภาศัพท์ แยกที่ 5 กรุงเทพฯ 10110

ลัทธิไทย เป็นนิตยสารที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการดำเนินการประกวด หนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี 2527 ประเภทนิตยสาร โดยลัทธิไทย ได้รับรางวัลชมเชย และใน พ.ศ. 2529 ลัทธิไทยยังได้รับรางวัลจากการประกวด

สื่อมวลชนดีเด่น ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
(2529 : 70 - 71) โดยได้รับรางวัลชมเชยประเภทนิตยสารทั่วไป

ขวัญเรือน

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2512 กำหนดออก รายปักษ์ ขนาด 7.5 " x 10.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 210 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 15 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำเพื่อ "ให้ความรู้และสาระที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะสตรี
โดยเน้นความรู้รอบตัว ปัญหาปัจจุบัน" (พนิดา ช่อวณิชชา, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ
คือ พนิดา ช่อวณิชชา (พ.ศ. 2512 - ปัจจุบัน) สำนักงาน คีรีสยามการพิมพ์
เลขที่ 473 ซอยสุทธิพร 2 ถ.ประชาสงเคราะห์ ดินแดง กรุงเทพฯ.

ทานตะวัน

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2515 กำหนดออก รายสัปดาห์ ขนาด 9.5" x 13"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 70 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 7 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำเพื่อ "ให้สาระและความบันเทิงแก่ผู้อ่าน" (นวลลออ โรจนประภา, สัมภาษณ์)
บรรณาธิการ นวลลออ โรจนประภา (พ.ศ. 2515 - ปัจจุบัน) สำนักงาน
บริษัทการพิมพ์บางกอก จำกัด 533/9 ถ.ศรีอยุธยา เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

กุลสตรี

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2516 กำหนดออก รายปักษ์ ขนาด 7.5" x 10.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 210 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 15 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำเพื่อ "เป็นนิตยสารเพื่อสาระความรู้สำหรับทุกครัวเรือน" (กุลสตรี 2529 : 15)
บรรณาธิการ ยุพา ส่งเสริมสวัสดิ์ (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน) สำนักงาน บวรสาร-
การพิมพ์ จำกัด เลขที่ 45 อินทามระ 37 (แยกซ้าย) ถ.สุทธิสาร กรุงเทพฯ 10400

ลลนา

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2516 กำหนดออก รายปีักษ์ ขนาด 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 150 หน้า ปีละฉบับราคาฉบับละ 35 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อให้สาระและความบันเทิงแก่ผู้อ่าน" (นันทวัน หยุ่น, สัมภาษณ์)
บรรณาธิการ ไต้แก่ สุวรรณณี สุคนธา (พ.ศ. 2516 - 2526) นันทวัน หยุ่น
(พ.ศ. 2526 - ปัจจุบัน) สำนักงานเลขที่ 1/2 ซอยพาสณา 1 เอกมัย สุขุมวิท 63
เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10110

ล่าวสยาม

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2516 กำหนดออก รายปีักษ์ ขนาด 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 90 หน้า ปีละฉบับราคาฉบับละ 10 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำคือ " เป็นนิตยสารแฟชั่นและนวนิยายเพื่อกุลสตรีไทยสมัยใหม่" (ประยูทร
คงอำนาจสกุล, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ ประยูทร คงอำนาจสกุล (พ.ศ. 2516 -
ปัจจุบัน) สำนักงาน บริษัทศรีสยามการพิมพ์ จำกัด เลขที่ 5/37-41 ถ.รองเมือง
ซอย 5 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10500

ล่าวสวย

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2516 กำหนดออก รายเดือน ขนาด 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 106 หน้า ปีละฉบับราคาฉบับละ 12 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อให้นิตยสารเป็นเพื่อนคนอ่านระดับกลางมีสาระความรู้ จากบทความทาง
วิชาการ และภาคบันเทิงคดีจากนวนิยาย คอลัมน์เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ" (มกร์ รุ่งแสง,
สัมภาษณ์) บรรณาธิการ มกร์ รุ่งแสง (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน) สำนักงาน
นิตยสารล่าวสวย เลขที่ 104/1 ถ.รางน้ำ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

หญิงไทย

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2518 กำหนดออก รายปักษ์ ขนาด 6.5" x 9.5"
 จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 206 หน้า ปักจุฬาราคาฉบับละ 12 บาท วัตถุประสงค์
 การจัดทำ " เพื่อเป็นนิตยสารสำหรับผู้หญิง ให้สาระความรู้และความบันเทิง"
 (ผู้บรรณาธิการ ส่ง เสริมสวัสดิ์, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ ผู้บรรณาธิการ ส่ง เสริมสวัสดิ์
 (พ.ศ. 2512 - ปัจจุบัน) สำนักงาน บริษัทอักษรโกลด์ จำกัด เลขที่ 58 สุขุมวิท 36
 ซอยนภาศัพท์ แยกที่ 5 กรุงเทพฯ 10110

ดิฉัน

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2520 กำหนดออก รายปักษ์ ขนาด 8.5" x 11.5"
 จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 310 หน้า ปักจุฬาราคาฉบับละ 35 บาท วัตถุประสงค์
 " เพื่อให้สาระความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน" (ดิฉัน ฉบับที่ 232 : 20)
 บรรณาธิการ ได้แก่ จันทรา ชัยนาม (พ.ศ. 2520 - 2523) อุลิตา อารีย์พิพัฒน์กุล
 (พ.ศ. 2523 - ปัจจุบัน) สำนักงาน บริษัทแอ็ดวานซ์พับลิชชิง จำกัด 1400 ศึกไทย
 ถ.พระราม 4 คลองเตย กรุงเทพฯ 10110

แม่บ้าน

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2520 กำหนดออก รายปักษ์ ขนาด 7.5" x 10.5"
 จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 122 หน้า ปักจุฬาราคาฉบับละ 12 บาท วัตถุประสงค์
 การจัดทำเพื่อ " เผยแพร่ความรู้ด้านคหกรรมศาสตร์" (ปรีดา เหวดระกุล, สัมภาษณ์)
 บรรณาธิการ ปรีดา เหวดระกุล สำนักงาน บริษัทประชาช่าง จำกัด ถ.เจริญกรุง
 กรุงเทพฯ

แม่และเด็ก

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2520 กำหนดออก รายปีๆ ขนาด 8.5" x 11.5"
 จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 144 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 25 บาท วัตถุประสงค์
 การจัดทำ "เพื่อเล่นนอกรั้ว การศึกษาในเรื่องสุขภาพอนามัย จิตวิทยา การ
 บริบาลทารก และความรู้สำหรับแม่และเด็ก" (แม่และเด็ก 2529 : 14)
 บรรณาธิการ พ.ญ. เสาวณี โรจนรัตน์วิชัย (พ.ศ. 2520 - ปัจจุบัน) สำนักงาน
 บริษัทสำนักพิมพ์หนึ่งเสียด จำกัด เลขที่ 200/26 - 27 ซอยพุทธโอสถ ถ.นเรศ
 กรุงเทพฯ 10500

แพรว

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2522 กำหนดออก รายปีๆ ขนาด 8.5" x 11.5"
 จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 210 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 20 บาท วัตถุประสงค์
 การจัดทำ "เพื่อให้สาระความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่านในวัยรุ่นขึ้นไป" (สุภาวดี
 โกมารทัต, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ สุภาวดี โกมารทัต (พ.ศ. 2522-ปัจจุบัน)
 สำนักงาน อัมรินทร์การพิมพ์ เลขที่ 413/27-34 ถ.อรุณอัมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

ผู้หญิง 24

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2524 ชื่อเดิมคือ นิตยสารไวค กำหนดออก
 รายเดือน ขนาด 8.5" x 11.5" จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 190 หน้า
 ปัจจุบันราคาฉบับละ 30 บาท วัตถุประสงค์การจัดทำ "เพื่อเล่นนอกรั้วความรู้แก่
 ผู้หญิงทำงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ประสพการณ์ แก่ผู้หญิงในกลุ่มนี้ (อันทิกา
 กองแก้ว, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ อันทิกา กองแก้ว (พ.ศ. 2524 - ปัจจุบัน)
 สำนักงานเลขที่ 15/2 สุขุมวิท 10 กรุงเทพฯ 10110

เปรี้ยว

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2525 กำหนดออก รายปี 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 170 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 20 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อให้สาระความรู้แก่ผู้อ่านในด้านจิตวิทยา การสังคม โดยไม่เน้นหนัก
วิชาการนัก และเพื่อความบันเทิงแก่ผู้อ่านในกลุ่มวัยรุ่น นักศึกษาใกล้จบ คนเริ่ม-
ทำงาน (ทิวา โอศิริ, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ ทิวา โอศิริ (พ.ศ. 2525 -
ปัจจุบัน) สำนักงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด สยามสปอร์ตพับลิชชิง ถ.พระราม 4 แขวงเกษม-
ราษฎร์ เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10110

กานดา

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2526 กำหนดออก รายปี 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 162 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 15 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อสร้างสรรค์สาระและความบันเทิงให้แก่ผู้หญิงและครอบครัว" (สุจิตา
เตชะธาดา, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ สุจิตา เตชะธาดา (พ.ศ. 2526-ปัจจุบัน)
สำนักงาน ประพันธ์สำนัก สยามสแควร์ ซอย 5 เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10500

นรี

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2526 กำหนดออก รายปี 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 142 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 15 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อเล่นอสาระความรู้และความบันเทิงแก่ทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะสตรี"
(สิริกา อินทรภักดี, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ สิริกา อินทรภักดี (พ.ศ. 2526 -
ปัจจุบัน) สำนักงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด สยามสปอร์ตพับลิชชิง ถ.พระราม 4
แขวงเกษมราษฎร์ เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10110

แพรวสุดสัปดาห์

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2526 กำหนดออก รายปักษ์ ขนาด 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 180 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 15 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อเสนอสาระความรู้เพื่อการดำรงชีวิต และความบันเทิงแก่ผู้อ่านในวัย 15-
25 ปี" (ผู้ก่อตั้ง โกมารทัต, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ ผู้ก่อตั้ง โกมารทัต
(พ.ศ. 2525 - ปัจจุบัน) สำนักงาน อัมรินทร์การพิมพ์ เลขที่ 413/27-34 ถ.อรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10110

รักลูก

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2526 กำหนดออก รายเดือน ขนาด 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 174 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 25 บาท วัตถุประสงค์
" เพื่อส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของเด็ก ความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อ
เสนอแนวทางให้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจอันถูกต้องต่อการเลี้ยงดู
เด็ก การดูแลสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจ และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน" (ผู้ก่อตั้ง
หาญเมธี, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ ผู้ก่อตั้ง หาญเมธี (พ.ศ. 2526 - ปัจจุบัน) : -
สำนักงาน บริษัทแปลนพับลิชชิง จำกัด 64 ซอยศึกษาวิทยา ถ.สาธรเหนือ แขวงสีลม
เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500

ลูกส์

เริ่มจัดทำเมื่อ พ.ศ. 2526 กำหนดออก รายเดือน ขนาด 8.5" x 11.5"
จำนวนหน้าแต่ละฉบับประมาณ 160 หน้า ปัจจุบันราคาฉบับละ 35 บาท วัตถุประสงค์
การจัดทำ " เพื่อให้สาระบันเทิงทั้งด้านแพชชั่น ความรู้ และนวนิยาย" (กนกวรรณ
ฉลิทวณิช, สัมภาษณ์) บรรณาธิการ กนกวรรณ ฉลิทวณิช (พ.ศ. 2526 - ปัจจุบัน)
สำนักงาน บริษัท ที.เอฟ.แอล ฟินซ์ จำกัด เลขที่ 1/55 สุขุมวิท 30 พระโขนง
กรุงเทพฯ 10110

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า นิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีที่อยู่ใน ' ขอบเขตการวิจัยทั้ง 20 ชื่อเรื่อง ส่วนใหญ่ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อเล่นนอสาระความรู้ และความบันเทิงแก่ผู้อ่านทั้งสิ้น มีบางชื่อเรื่อง เช่น แม่และเด็ก แม่บ้าน และรักลูก ที่มีวัตถุประสงค์เน้นหนักในการเล่นนอความรู้เฉพาะด้าน เช่น ความรู้ในด้านสุขภาพอนามัย การบริหารเด็กและทารก หรือความรู้ในด้านคหกรรมศาสตร์ และมีนิตยสารบางชื่อเรื่อง เช่น เปรี้ยว แพรว แพรวสุดสัปดาห์ ผู้หญิง 24 ที่มีวัตถุประสงค์เน้นหนักกลุ่มผู้อ่าน เฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มวัยรุ่น ผู้เริ่มทำงาน หรือสตรีทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่า นิตยสารที่มีอายุการจัดทำยืนยาวที่สุดและยังคงดำเนินกิจการอยู่จนถึงปัจจุบัน คือ สตรีสาร รองลงมาได้แก่ สักุลไทย

หากเปรียบเทียบวัตถุประสงค์การช้ตทำนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรีทั้งในอดีต และปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากนิตยสารภาษาไทยสำหรับสตรี ส่วนใหญ่ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อเล่นนอสาระและความบันเทิงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและ สังคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย